

Gyűjtő: KAMITAY ORSOLYA - SZIFKATO' EVA
Gyűjtés ideje: 2010.

TART:

Gyűjtés iránca ISTVANTIL A FEGLÉKTARTÓ
FOGASSAL KAPCSOLATBAN

Bárdula, lap

LOGIC

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FOTÓRAJZI NEMTARTÓ: ÖTÖSKÖRÖP

SZAKNEMTARTÓ: XV, B, 1, 2,

Népművészet
Vadászat

III. 3.
XV. B. 1.e.
Fajagás

Ötösökönki szőlőhegy 2010. június 6.
Nagypáld, Aradi u. 10/A
Adatközlő: Vranics István (1934-)
Gyűjtötte: Kapitány Orsolya - Szijártó Éva

Fogvertarató fogas

A mikesi Somsics gróf 1903 kőműves Pélmól hozatta el birtokára fővadásznak Miklóvis Jánosost (1870-1945), az adatközlő nagypáját. Miklóvis János édesapja Pélmóth volt vadász, édesanyja kikeresztelkedett zsidó lány volt.

A fogvertaratót Miklóvis János 1909-ben rendelte id. Kapoli Antaltól, így 1910-n készült el.

A faragó először a díszművészet, madár és tollfaluvelőkompozíciókat készíttette el, amelyekből később fűrésszel rögzített a keretre. Ekkor az önkés idején készült el a téli szállásra való behajtás után Miklóvis János vette id. Kapoli Antalt a legelőn egy tollfaluhoz (Ø min 150 cm), amelyekről feldolgozásával egy hétig dolgozott a faragó brigád. A faragó ezután kezdett dolgozni a fával.

A fogas tartócsereit, 2 darab vaddisznóaggarat és 2 darab őzaganost Miklóvis János biztosította. A fogas elkészülése után Miklóvis János dolgozószobájában kapott helyet*, ahol egyszer Somsics gróf meglátta, megtetszett neki és meg akarta venni, de nem adta el.

1945-ben Miklóvis János meghalt, de özvegye még 8-10 évig az időközben államosított birtokon maradt, ezután költözött be Kapasvárra, ahová a fogast is vitte magával. Nagypája kedvenc unokájaként a fogast Vranics István kapta meg, amikor 1959-ben ötösökönkiban a szőlőhegy birtokot vásárolta, és rögtön ide is költöztette. Ugyan több jelentőséget is volt a fogasra, nem adta el.

A fogvertarató nagyon megőrzött állapotban, soha nem restaurálták, minden fogása is eredeti. Nagypája kb. 230 x 150 cm. A fogason kívül 3 fiókot is tartalmaz, amelyek a böszény tárolására szolgáltak.

* Miklóvis János bizalmasa, a fogvertaratót ezen kapta el. Az adatközlő a fogvertaratóról való anyagot tudott, hogy másképp volt, a gróf szerette be őt Ninetánál.

Népművelés
Péreztomulást

VI. D. 2.
XV. B. 1. 0.
Fafaragás

Ötösötözi előlegrs 2010. július 6.
Nagyatád, Aradi u. 10/A
Adatkezelő: Kránis István (1934-)
Gyűjtő: Kapitány Orsolya - Szijártó Éva

Fokos

Miklós János (1870-1945); Somsics gróf javaslatát az első világháború után,
kiszáradt és kimerült meg id. Kapóci Antal, hogy min- e valamilyen
megrendelésre felé. Ekkor Miklós János egy fokost rendelt a faragótól,
amelyhez ő adta a szarvasagancs fogantyút. A fokosra Kapóci erdei állatokat
faragott.

A fokos leje a, mintén id. Kapóci Antal által faragott, feggvartartó fogason volt,
innen látta el 1944-ben egy magas rangú német katonatiszt, természetesen
ellenőrzésként az el. küi.

Vranics Istra

1934-ben született Nagyatádon, ahol jelenleg is lakik.

Rakosrendszőn járt elemi iskolába, mert 1937 és 1942 között itt adott a család, ugyanis édesapja ^{Vranics Istra} Nagyatádon úri női cipész volt, viszont tül só volt a településen az iparos, így szakmájából nem tudott megélni.

Édesapját az 1940-as évek elején bosszúból elölték, ezután keresztanyja nevelte.

Vendégként főiskolát végzett, az AFESZ-nál volt osztályvezető.

51 éve szőlősgazda, ugyanis 1959-ben vásárolt birtokot az ötvösbányai szőlőhegyen.

Nagyatád, Aradi u. 10/A
Adatközlő: Vranics Istra (1934-)
Gyűjtötte: Kapitány Orsolya - Sejártó Eva

Anyai Nagypám és id.Kapoli találkozója.

Nagypámát a miki Somsits Uraság baranyából szerződtette fő-erdésznek, fővadásznak. Iggyőhetett létre 1909-ben nagypám megrendelése a fegyvertartó fogast illetően. A homokszentgyörgyön pásztorkodó, faragó Kapoli megmutatott nagypámnak egy olyan átmé-
rőjű tölgyfát amelyből 2m. magas 14cm. széles fogast faragott ki.

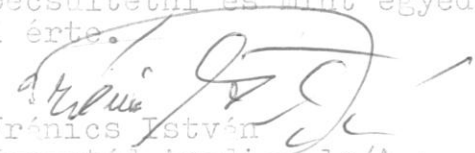
Nagypámnak kellett egy favágó brigáddal kitermeltetni és a Gróf fűrésztelepére bevitetni, hogy a faragó elképzeltése alapján megkapja az anyagot.

Egy évig tartott a fogas elkészítése, mivel a keretet a téli szállá-
lásra való behajtás után faragta, míg a díszítő részeket az őrzés
során készítette. Nagypám kérése szerint három fiókot is össze-
kapcsolt a fogassal, melyet a vadásztöltények tárolására lett kiala-
kítva. A fogas tarórészeit is nagypám biztosította, mégpedig 2.Db.
vaddisznóagyar és 2.db. Őz aggancs, A fogas tetején foglalt helyet
egy kerek tölgyfakoszorú, melyből egy faragott őz nyak és fej az ag-
gancsal, szemekkel növelte az alkotás szépségét.

Nagyanyám gyermekkoromban sokat mesélt a fogas történetéről és a
miki nyaralásaim során felügyelet mellett megnézhettem nagypám dol-
gozóbjának féltett kincsét a fegyverekkel megrakott fogast.

A fogason volt egy csodálatos faragott fokos szarvas aggancs fog-
gantyúval/melyet nagypám adott hozzá/ Ezen az erdei állatok vol-
tak láthatók. Ezt az első világháború után faragta a leszegényedett
mester. Sajnos ezt a ritkaságot 1944-ben egy magasrangú német tiszt
elvitte magával. 1945-ben nagypám elhalálozott. Nagyanyám akinek
kedvenc unokája voltam azt közölte velem, ha nagy leszek ezt a fo-
gast Én fogom megkapni, mely ígéretét be is váltotta. Ebben az idő-
ben édesanyám magához vette nagyanyámat. Amikor ötvöskőnyi szőlő-
hegyen birtokot vásároltam akkor került véglegesen birtokomban ez
az egyedüli művészi alkotás. A faragás éppen ebben az évben lett
"100-éves.

Eddigi években több jelentkező lett volna a fogásra, melyet semmi-
pénzért oda nem adtam volna. Most 76-éves koromra döntöttem úgy,
hogy eladom. Természetesen fel kell becsültetni és mint egyedi al-
kotás reális értéket szeretnék kapni érte.

Vránics István
Nagyatád, Aradi u 10/A
7500

30/642-1286